

Fusie tegen wil en dank

WADDINXVEEN - De Hersteld Hervormde Gemeente heeft geen gebouw dat opvalt, je loopt er eigenlijk zo voorbij. Het is een omgebouwd kantoorpand, gelegen naast de bekende stroopwafelbakkerij Markus.

Marleen Vos en
Jan-Adriaan den Hartog

Buiten staan enkele jongeren te kletsen en te roken. Binnen klinken orgelklanken. Af en toe maakt de organist een foutje; de man is al wat doof, hoorde ik later. De vrouwen hebben allemaal hoeden op. Na een poosje stopt het orgel en komt de kerkenraad binnen. De voorganger, dominee I.J.R. Bijl, doet hardop een gebed, waarin hij vraagt of God hem kracht wil geven om te preken. Dan zingt de hele gemeente, onder begeleiding van het orgel, een Psalmvers uit de berijming van 1773. In de Hersteld Hervormde Kerk worden, naast de Psalmen, geen andere liederen gezongen. "De Psalmen van David komen rechtstreeks uit de Bijbel. Ook laten we hiermee onze verbondenheid met het Joodse volk zien.", aldus ds. Bijl.

Na het zingen leest de pastor een gedeelte uit de Bijbel. Daarvoor gebruikt men de Statenvertaling uit de 17e eeuw. De preek gaat over een vers uit het boek Jesaja. De strekking van zijn preek is dat een echte christen 'arm en verslagen van geest' is (Jes. 66:2). Dat houdt in dat een christen niet op zichzelf vertrouwd maar allen op God. Voor 'Zijn Woord beeft', waarmee bedoeld wordt dat de Bijbel volstaat met geboden die een christen in werkelijkheid nooit kan houden. Daardoor gaat hij in zien dat hij niets voor God kan doen. "Het is alles door de genade van God", legt de dominee uit. Na de preek wordt er nog staande een Psalmvers gezongen en zegent de predikant de gemeente. Dat houdt in dat hij zijn handen uitstrekt en zegt; "De Heere zegene u, en Hij behoede u. De Heere doe

De Hersteld Hervormde Gemeente te Waddinxveen. Foto: hhwaddinxveen.nl

zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig. De Heere verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u vrede. Amen." Het woord 'amen' wordt altijd gezegd op het eind van een gebed. Het betekent; 'dit zal waar en zeker zijn'.

Tijdens het zingen van een Psalm gaat een diaken langs met een zwarte zak met handvaten eraan. Daarin stopt iedereen geld in, wat men o.a. gebruikt voor de financiering van de kerk. Ook kunnen gemeenteleden, die het wat minder hebben, een beroep doen op de zogeheten 'diaconie'. De rest van de kerkenraad bestaat uit ouderlingen. Zij hebben als taak 'opzicht te houden in de gemeente, dragen de eindverantwoordelijkheid voor de eredienst en bezoeken de gemeenteleden', aldus Bijl. Tot de kerkenraad mogen geen vrouwen toetreden, in tegenstelling tot sommige andere kerken. Is dit niet discriminerend? "In de Bijbel staat; dat de vrouw zwijge in de gemeente. Dat houden wij als Hervormde Kerk vast." zegt de dominee daarover. Daar valt dus niet over te praten.

Het was op een vrijdag, 1 mei 2004 om heel precies te zijn. Deze datum staat in het geheugen van veel Hervormde

predikanten gegrift. Toen werd de fusie tussen (een gedeelte van) de Nederlands Hervormde Kerk (N.H.K.), de Gereformeerde Kerken en de Evangelisch-Lutherse Kerk een feit. Deze drie christelijke stromingen zouden voortaan verdergaan als Protestantse Kerk Nederland (PKN).

"Sinds het begin van de 20ste eeuw, was de Hervormde Kerk een pluriforme kerk. Toch was de grondslag, de kerkorde, altijd in de lijn van onze vaders. Daarin waren ook de Drie Formulieren van Enigheid opgenomen." vertelt ds. Bijl. De drie Formulieren van Enigheid stammen uit de tijd van de Reformatie, of Hervorming, toen de Hervormde Kerk ontstaan is (16e eeuw).

"Een belangrijk breekpunt was de veranderde houding tegenover het homohuwelijk in de nieuwe kerkorde. Die werd in de PKN toegestaan, hoewel gemeenten plaatselijk het recht hebben homohuwelijken te weren. Toch is de acceptatie van de homoseksualiteit opgenomen in de kerkorde van de PKN. Ook werden vrouwen in het ambt toegelaten. Dat waren echt punten waarvan we zeiden; dit is niet in de lijn van de Hervorming.", aldus de dominee.

In het verleden zijn er vaker groeperingen geweest die

zich af hebben gescheiden van de Hervormde Kerk. Zou het niet beter zijn geweest als de Hersteld Hervormden zich hadden aangesloten bij een bestaande kerk? Bijl antwoordt glimlachend; "Wij zijn in feite de voortzetting van de oude, Hervormde Kerk. Daarom vind ik dat de afgescheiden groeperingen zich aan moeten sluiten bij ons, omdat we eigenlijk nauwelijks van elkaar verschillen."

Dominee Bijl blijkt ook in het landelijk bestuur te zitten. "Ik zit zelf in de landelijke synode. Die wordt gekozen door de zeven classisvergaderingen die we in ons land hebben. Drie keer per jaar vergaderen we. Een classis bestaat uit drie predikanten, drie ouderlingen en een diaken." Sinds kort heeft de Hervormde Kerk ook een eigen predikanten opleiding. Voor 2005 was er een noodopleiding; sinds die tijd is er een officiële opleiding voor Hersteld Hervormde predikanten aan de VU.

Ook de maatschappelijke houding van de Hervormde Kerk is veranderd met de scheuring in 2004. "De Ned.H.K., tegenwoordig de PKN, legt de nadruk op het koninkrijk van God op aarde. Wij als Hersteld Hervormden zijn meer op de persoon-

lijke bekering gericht en een Koninkrijk dat niet van deze wereld is." Wel houdt men zich bezig met evangelisatie. Dominee Bijl vertelt dat met Kerst en op braderieën mensen uit de kerk folders hebben verspreid met daarin de Bijbelse boodschap. Ook zijn er landelijke, Hervormde zendingsorganisaties.

Een concreet voorbeeld van de maatschappelijke houding, die al genoemd is, is homoseksualiteit. Daar staan de hervormden erg sceptisch tegenover. 'In de Bijbel staat dat man en vrouw voor elkaar geschapen zijn. Homoseksualiteit is een ziekelijke neiging waarvan de Heere gruwet.' Zelf heeft de pastor het al eens van dichtbij meegemaakt, dat een voormalig gemeentelid een homoseksuele relatie aangegaan is. 'Je mag natuurlijk nooit iemand afwijzen, maar je moet hem altijd wijzen op het heil in Christus. Helaas heeft deze man de kerk nu verlaten.'

Een ander maatschappelijk voorbeeld, die nogal eens besproken wordt, is de positie van de vrouw. Die zouden ondergeschikt staan aan de man, volgens buitenstaanders.

"Uiteraard is de vrouw net zo waardevol als de man. We moeten het verschil tussen man en vrouw zien als het verschil tussen Christus en zijn kerk; Hij heeft zijn Kerk lief en beschermt haar ook." legt de predikant uit. Plaatselijk is er de Hervormde vrouwenvereniging 'Debora'. Landelijk is er de Hervormde Vrouwenbond. Zij ontfermen zich vooral over eenzame, bejaarde vrouwen.

De kerkverlating binnen de Hervormde Kerk is laag ('marginaal', volgens ds. Bijl); het aantal mensen dat erbij komt hoog. In Nederland bevinden zich maar liefst 117 gemeenten en 55 predikanten. bereid u dus maar vast voor; over enkele jaren is Nederland weer hervormd.

Kijk op de kerk

DE GEREFORMEERDE KERK VRIJGEMAAKT

“De man voor mij stoot zijn zoon aan die inmiddels onderuit is gezakt”

Kerken bij de Geformeerd Vrijgemaakten

Jan Willem Hordijk

Het is zondagochtend, kwart voor 9 en ik loop het kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt binnen. Er is een kleine hal met kapstokken. Ik hang mijn jas op en zoek ondertussen naar mensen die de ingang van de kerkzaal wel weten te vinden. Meteen raak: ik zie een vrij grote zaal zich voor mij uitstrekken. Er staan twee mannen in pak voor de ingang. Ik ken hen niet en zij kennen mij ook niet. Een van hen steekt zijn hand uit. Ik beantwoord zijn hand door die te drukken. Ik wens hem een goedemorgen en ik stel me voor. Hij wenst mij een goedemorgen en een gezegende kerkdienst. Ik neem plaats op de achterste rij. De bezetting in deze kerk is overwegend jong, de meesten zijn zo'n 30 á 40 jaar met een jong gezin. Er zit een kleine delegatie zeventig-plussers aan de linkerkant bij elkaar. Het zijn er een stuk of twintig. Voor me zit een vader in pak met twee zonen van

ongeveer 13 en 15 jaar, in gewone kleding. Het orgelspel begint. Ongeveer zes mannen in pak lopen -allen met een Bijbel in de hand- zelfverzekerd en met ferme pas naar voren. Een van hen neemt plaats achter de microfoon en wenst de gemeente een goedemorgen. Hij is één van de ouderlingen. Hij noemt een aantal belan-

grijke agendapunten. Dan opent hij de dienst volgens het vaste patroon: hij leest twee regels uit een psalm, die door de (inmiddels opgestane) gemeente beantwoord wordt met twee regels zang. Dan wordt een zegen uitgesproken over de gemeente en gaat iedereen weer zitten. De zojuist gezongen regels komen erop neer dat wij nu

voor God staan, en vooral eerbiedig en nederig. Dit lijkt ook het uitgangspunt te zijn van deze kerk.

Dan kondigt de diaprojector het volgende gedeelte aan: “de wet in eigentijdse taal” staat er. Er loopt een vrouw naar voren die uit de bijbel leest. Ze leest het voor op een kinderjuftoon, misschien is dat wat ze bedoelen met ‘eigentijdse taal’. Ze leest over Jezus die tegen zijn discipelen zegt: “Laat de kinderen tot mij komen.” Dit is ook het thema van de preek. Voor de preek wordt er een gezang gezongen, welke niet geheel toevallig spoort met het thema.

Er komt een man aangelopen die de preek gaat houden. Eerst denk ik dat het de dominee is, maar later krijg ik te horen dat hij ‘gewoon een lid van de gemeente’ is.

In de rest van de preek legt hij uit dat de wereld om ons heen slecht is, omdat er te weinig tijd overblijft voor een relatie met God. Hij riep ouders op open te staan voor geloofs-

vragen van hun kinderen. Ook spoorde hij de kinderen aan om die vragen vooral te stellen. “Het is belangrijk om tijd aan God te besteden in het gezin.” Inhoudelijk samengevat benadrukt hij het belang van het doorgeven van het woord van God.

De preek duurt bijna een uur en na een tijdje hoor ik veel stoelen piepen en kraken. De man voor mij stoot zijn zoon aan die inmiddels onderuit is gezakt. Zoon gaat weer rechtop zitten, maar houdt dit maar kort vol.

Na de preek wordt er gecollecteerd. Een paar minuten lang zijn het gerinkel van muntjes en het lichte gestommel van de mensen de enige geluiden die te horen zijn.

De afsluiting van de dienst is ook een vast gebruik: de spreker heft zijn handen op en spreekt een zegen voor de week uit. Dit wordt beantwoord door de gemeente dat drie maal ‘amen’ zingt.

Ik loop naar buiten, een ervaring rijker.

“We leven vanuit de verbondsgedachte”

Willem Voet, scriba van de GKV in Veenendaal Oost, verklaart het typerende van zijn kerkgenootschap. “We leven vanuit de verbondsgedachte”

Maurits Reijnoudt

Wat typeert de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt (GKV)?

„Het belijden van Gods Woord staat centraal in de GKV. We willen als kerk het Woord van God ook uitdragen. Daarnaast is het typerend dat wij leven vanuit de ‘verbondsgedachte’. Dat wil zeggen dat God met ons mensen begonnen is. Hij heeft ons gemaakt en geeft mensen het leven. Bij de doop kiest God dus voor de mens. Door van daaruit te leven maken we onze keuzes.”

Waarom was er in 1944 de Vrijmaking?

„De grootste reden tot het afscheiden van de GKV van de andere gereformeerde kerken was de denkwijze over de doop. In de andere kerken

beleed men dat de doop voorwaardelijk was. Je moest erna nog maar zien of God echt voor je gekozen had.”

Staat de Vrijmaking nog centraal?

„Er zijn symptomen dat het verandert. Dat komt door deze tijd. Mensen gaan steeds meer individualistisch denken. Als gevolg daarvan is er kerkverlating. Mensen krijgen een geloofservaring en laten zich dopen in een andere kerk. Daarnaast brokkelt de verzuiling af. Al die factoren zorgen ervoor dat de GKV niet echt meer een omheind karakter heeft.”

In de GKV wordt de Nieuwe Bijbelvertaling gelezen. Vanwaar de keuze voor die vertaling?

„Professoren vanuit de GKV waren betrokken bij het vertalingproces. Door die mensen werden gemeenten op de hoogte gehouden van de vertaling via regelmatig verschijnende folders. De GKV wende zo aan de komst van

de Nieuwe Bijbelvertaling en de ingebruikname was dan ook een logische keuze. Het besluit is uiteraard synodaal genomen.”

Vanwaar is er een vaste structuur in de diensten?

„Dat is historisch bepaald. Vroeger zeiden mensen: “We hebben een God van orde.” Dat was dan de reden voor een geordende liturgie. Eerst hadden we de liturgie van Middelburg uit 1933. Van lief en leed zijn er verschillende liturgieën in gebruik genomen. Er worden gezongen, psalmen en liederen uit het Liedboek voor de kerken gezongen. De predikant zoekt die zelf uit bij zijn preek.”

Wat voor wereldbeeld heeft de GKV?

„We kijken naar de wereld volgens de Bijbelse visie. De wereld is eindig en zal niet eeuwig bestaan. Ook weten we heel goed dat er meer christenen afvallen dan erbij komen. We hebben ook het gezegde ‘We staan wel in de

wereld, maar zijn niet van de wereld.’ Dat wil zeggen dat er geen regels zijn voor bijvoorbeeld internetgebruik in de kerk. Iedere christen heeft zijn eigen verantwoordelijkheid wat dat betreft. Mocht zich een discutabele situatie voordoen dan wordt door de kerkeraad ingegrepen.”

Kunt u kort het Godsbeeld in de GKV omschrijven?

„We geloven in een drie-enige God van liefde die eeuwig leeft. Hij bewees zijn liefde door zijn zoon Jezus te zenden. We zijn afhankelijk van God maar hebben wel de vrijmoedigheid om tot Hem te spreken en op zijn beloftes te pleiten.”

Willem Voet. Foto: privébeziit

Kijk op de kerk

DE CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK

“Die mannen in pak, die later met z’n allen binnenkomen?”

Zij is Christelijk Gereformeerd, hij niet

Rozemarijn Rietberg (15) is christelijk gereformeerd, Stefan van der Berg (17) niet. Samen zijn ze naar een kerkdienst van de CGK de ‘Eben-Haezer’ in Kampen geweest. Ze gaan in gesprek.

Wouter ter Keurs

Wat vonden jullie van de dienst?

Rozemarijn: “Het was een toffe dienst. Het zingen, het lezen uit de Nieuwe Bijbelvertaling, de gezellige sfeer vind ik zo fijn aan onze dienst.”

Stefan: “Ja, de gezelligheid straalde er vanaf. Verder ben ik van vroeger, toen ik nog wel naar de kerk ging (Nederlands Hervormd), gewend om altijd psalmen op de oude berijming te zingen. Best wel goed dat je hier een bredere horizon hebt, wat dat betreft. De nieuwe berijming en ander liedbundels zijn ook best goed en beter te begrijpen.”

Wat vonden jullie van de preek?

Stefan: “Ik begreep op zich waar het globaal over ging, maar inhoudelijk was het niet te volgen. Allerlei termen over Jezus die in je woont en God die naar de aarde is gekomen. Heel vaag allemaal.”

Rozemarijn: “Ja, ik kan me voorstellen dat het niet te begrijpen is, maar het was een mooie preek. De dominee legt de focus op het feit dat God genadig is voor ons als zondige mensen. De laatste tijd zijn er vaker van zulk soort preken en mis ik wel een beetje de diepgang.”

Merk je er nu nog wat van dat de CGK vroeger is afgescheiden van de Nederlands Hervormde kerk?

Stefan: “Een beetje, als je kijkt naar de vormen in de dienst.”

Rozemarijn: “De liturgie bedoel je?”

Stefan: “Ja, inderdaad. Die is in mijn oude kerk wel

strenger. En wat ik mij herinner, van de boodschap van de preken, was voornamelijk het hoge ‘heil en verdoemenis’-gehalte.”

Rozemarijn: “Dat is hier zeker anders. De kijk is hier veel meer vanuit genade en gericht op de persoonlijke relatie met God als Vader en als Vriend.”

Wat merk je van hoe de kerk wordt bestuurd?”

Rozemarijn: “Je weet dat de kerkenraad, de ouderlingen en diakenen voor in de kerk...”

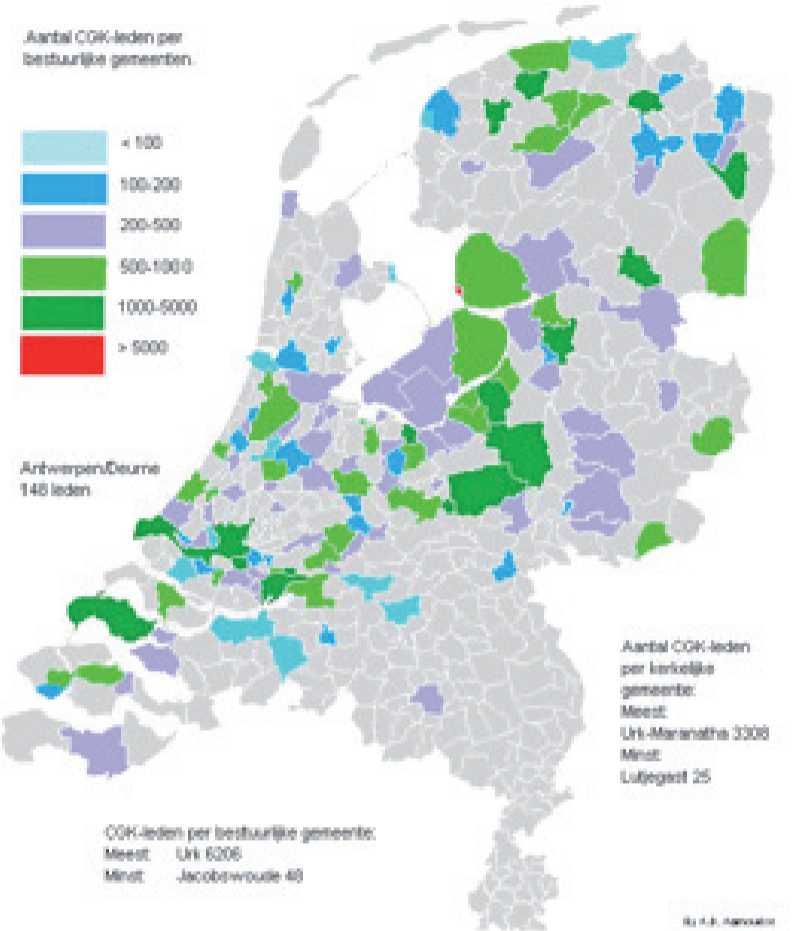
Stefan: “Die mannen in pak, die later met z’n allen binnenkomen?”

Rozemarijn: “Die ja, dat zij de leiding over de kerk hebben. Je ziet het niet echt, behalve als ze op huisbezoek komen of tijdens een dienst vooraan in de kerk, maar verder ligt hun taak voornamelijk achter de schermen.”

Wat zou je pertinent willen veranderen of juist koste wat kost behouden?

Rozemarijn: “De gezellige sfeer en de eenheid in de gemeente zijn absoluut een pre. En verder zou ik iets meer de diepte in willen.”

Stefan: “Allereerst zou ik eerder lid willen zijn van zo’n gemeente als deze, dan van mijn oude kerk. Verder vind ik het nog steeds te streng en hoeft het van mij niet zo abstract. Ik houd van concreet.”

Landelijke visie bindt CGK

Joreme Voerman

Het karakter van de Christelijk Gereformeerde Kerken staat bekend als bevindelijk en orthodox. In de volksmond werd een bevindelijke gereformeerde kerk ook wel de zwarte kousenkerk genoemd, maar toch is dit niet overal te merken wanneer je een Christelijk Gereformeerde Kerken binnenstapt. Hoe komen en zijn deze verschillen ontstaan?

Er zijn nu in Nederland 183 Christelijk Gereformeerde kerken en bij elkaar tellen zij rond de 75.000 leden. Zij hebben landelijke standpunten en/of een visie. Deze is bijvoorbeeld dat de Christelijk Gereformeerde Kerken gelooft in de bijbel, wat volgens hen het Woord van God is. Hieruit halen zij dat de mens ooit in harmonie leefde met God, maar deze relatie met God heeft verbroken. Zonde. Toch heeft God de relatie hersteld met de mens door zijn zoon Jezus. Deze Jezus is naar de wereld gekomen en stierf voor de zonden van de mens. Dit is ook de hoofdboodschap van de Christelijk Gereformeerde Kerken in Nederland. Hoewel we zondig zijn, mogen we weten dat we bij God mogen horen. Leven

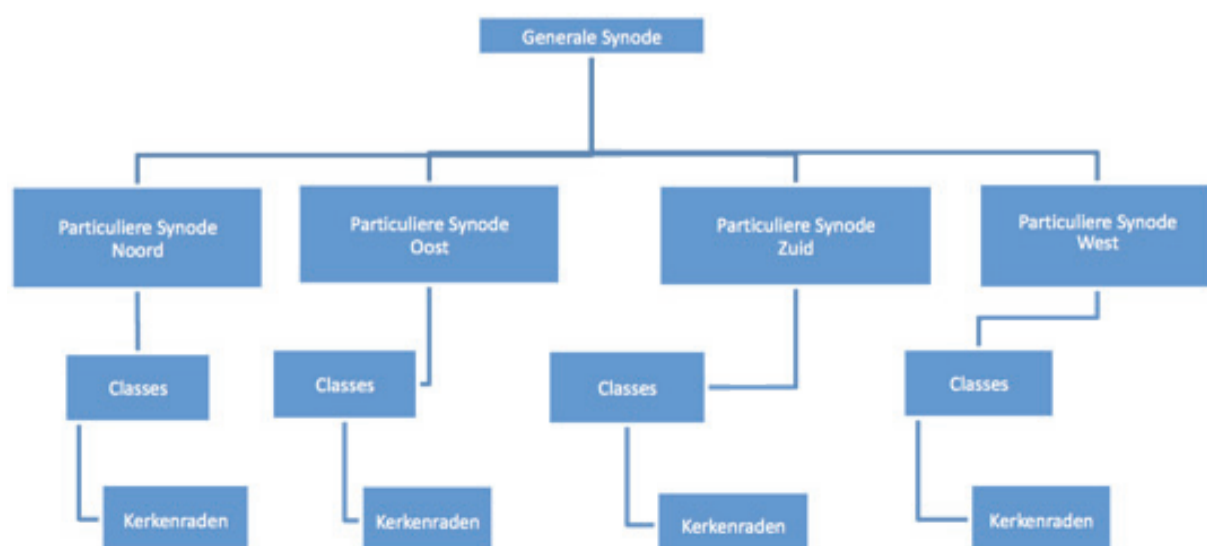
door zijn genade zo geloven zij. Naast de bijbel, houden zij zich aan drie belijdenisgeschriften waarin de hoofdpunten van de bijbel zijn weergegeven.

Het is zo dat elke kerk die aangesloten is bij de synode van de CGK, wel aan de landelijke standpunten/visie moet voldoen, maar als plaatselijke kerk wel de vrijheid krijgt om zelf de liturgie in te vullen. Zo verschilt er dus per kerk weer wat voor Bijbelvertaling men veroorlooft, of welke liederen er in een dienst worden gezongen. De wat meer bevindelijke kerken kun je ook wat makkelijker terugvinden op de Nederlandse kaart, want algemeen gezien liggen deze kerken in de welbekende ‘ bible-belt ’ van Nederland. Daaromheen liggen vaak de wat ‘vrijere’kerken.

Hoewel er tussen de verschillende kerken intern wel eens botsingen kun zijn, gebeurt dit niet vaak. Dit komt omdat men een synode heeft aangesteld, maar men buiten de synode weinig met elkaar als kerk bemoeit wat dogmatiek betreft. Hoe de synode in elkaar zit is te vinden in het kader hiernaast.

Het gebouw van de CGK Kampen. Foto: cgk.nl

Kijk op de kerk

DE EVANGELIEGEMEENTE

“Hou je niet bezig met wat je moet doen, want dat heeft Jezus al voor je gedaan.”

Positiviteit in de Jong en Vrij gemeente

Matthijs van Unen

Jong en Vrij is een gemeente die als voornaamste doel heeft Jezus te verhogen en aanbidden. Dit is niet anders dan bij andere evangelie gemeenten. Een verschil wat er wel is, is dat Jong en Vrij ervan uitgaat dat Jezus de wet heeft vervuld, waardoor je als gelovige zelf niet meer zoveel hoeft te doen. Je bent eigenlijk al voordat je een zonde begaat vergeven, doordat Jezus aan het kruis al de zonde beleden heeft. Maar wat is nou echt typerend voor Jong en Vrij? ‘Hou je niet bezig met wat je moet doen, want dat heeft Jezus al voor je gedaan. Jij kunt lekker relaxed je leven leiden want je wordt nergens op afgerekend’, aldus pastoraal medewerker Geralde. Woorden en begrippen die dan ook vaak worden gebruikt tijdens diensten zijn: Genade! Heerlijkheid! Vrijpraak! Geen veroordeling!

Constantijn en Anne Geluk, voorgangersechtpaar Jong en Vrij Amersfoort. Foto: jongenvrij.nl

Een hoop positiviteit dus, met zo goed als geen wetten. De tien geboden, ondanks dat ze duidelijk in de Bijbel staan geschreven als richtlijnen voor je leven, worden ook niet zo belangrijk geacht door Jong en Vrij. Deze zijn namelijk al volbracht door Jezus.

Diensten beginnen in alle vestigingen op zondagmiddag om twee uur sharp. Na vele liederen als ‘Alles is mogelijk’, wat 20 keer herhaald wordt, begint er een voordracht geleid door de voorganger, die samen met het bestuur en de oudsten de plaatselijke organisatie vormt. Ook in deze preken komt veel positiviteit naar voren en wordt het woord genade vaak benadrukt. Verder zijn ook de gemeenteleden erg enthousiast. Ricardo Cats denkt dat als je Jezus kent, je ook geen zonden meer wilt doen en dus ook niet meer doet. Hij voelt zich gelukkig bij rechtvaardig-

heid, waar hij dus ook naar streeft. Ook Tanja Schreuder is ervan overtuigd dat Jezus voor vergeving heeft gezorgd. ‘Alles is klaar en goed als Jezus in je hart komt. Hij reikt uit met zijn hand, net zolang tot dat jij zijn hand vastpakt. Als dit gebeurt zijn wij mensen ook een stukje Jezus, want hij woont dan in jezelf.’

Jong en Vrij begon in de jaren '60 vanuit een basisschool in Rockanje. In 2005 werd de eerste officiële vestiging geopend in Hellevoetsluis, gevolgd door Amersfoort en Sliedrecht. Duidelijk is dat bij deze gemeente genade voorop staat. Je zult hier absoluut niet snel een negatieve spiraal tegenkomen. Bekende christenen die zich hebben aangesloten zijn onder andere Constantijn Geluk (bekend van de EO-Jongerendag) en Marcel Gaasenbeek (voortrekker van het internetplatform voor Jeugdkerken).

‘De evangeliegemeente bestaat niet’

Tot halverwege de negentiende eeuw kende Nederland geen evangeliegemeenten. Inmiddels zijn de deze gemeenten algemeen bekend door het hele land verspreid. Met name jongeren vinden hier hun plek.

Joëlle Kole

Er bestaat geen evangeliegemeente. Tenminste, niet zoals er ook ‘de christelijke gereformeerden’ of ‘de hervormde gemeente’ is. Er bestaat geen overkoepeling voor de evangeliegemeenten. Naar schatting zijn er in Nederland bijna een miljoen evangelische christenen, waarvan ongeveer een kwart in een evangelische gemeente samenkomt; de rest zit in de bestaande traditionele kerken. Veel evangeliegemeenten zijn zogenaamde vrije gemeenten die niet zijn aangesloten bij

een kerkgenootschap, met hooguit een aantal zustergemeenten her en der door het land. Zo is er bijvoorbeeld in Amersfoort de Jong & Vrij gemeente, maar ook ACC Jouwkerk welke recentelijk in het nieuws kwam vanwege de uitspraken van pastor Gertjan Goldschmeling. Utrecht heeft de ‘God is Liefde’ gemeente en Lelystad heeft bij voorbeeld de evangelische kerk De Pijler. Ook zijn er in Nederland en wereldwijd groeperingen van evangelische gemeenten zoals de Vereniging Pinksteren Evangeliegemeenten, de Morgenstond Gemeenten, De Deur, De Kerk van de Nazarener en de gemeenten van Rafaël Nederland. Wereldwijd zijn er onder andere de Evangelical Alliance, Victory Outreach en Christian Ministries Fellowship. Al met al een bonte verzameling van

kerkgenootschappen die het moeilijk maakt om deze kerken gemeenschappelijk onder de noemer ‘evangelische gemeente’ te schuiven.

Historici menen dat er drie ‘lagen’ zijn in de geschiedenis van ‘de evangelische kerken’. De eerste laag is de reformatie, waar men zich mee verwant voelt. Veel evangelischen herkennen zich in de principes van *sola fide* (alleen geloof), *sola scriptura* (alleen de Bijbel) en *sola gratia* (alleen genade). Anders is het echter met de Dordtse Leeregels, welke haaks staan op de evangelische theologie en door veel evangelischen niet onderschreven wordt. De tweede laag in de geschiedenis is de Nadere Reformatie, waar de nadruk ligt op de geloofsleer en de geloofservaring. De derde periode is die van de opwekkingsbe-

wegingen in de negentiende eeuw. Daaruit is onder andere ook het Leger Des Heils ontstaan.

De oudste Nederlandse evangeliegemeenten kennen hun oorsprong in de tweede helft van de negentiende eeuw toen er verschillende vrije gemeenten ontstonden. Deze kerken zijn het begin van wat later de bond van vrije evangelische gemeenten zou vormen, welke recentelijk haar 125ste verjaardag vierde. De periode van het Reveil wordt door deze beweging hun moeder genoemd, vader is de reformatie waar het allererste begin van de evangeliegemeente naar te herleiden valt. In het begin van de twintigste eeuw onstond er een evangelische beweging rond Johannes de Heer, nu nog zeer bekend van de liedbundel die onder zijn naam

is uitgegeven. Johannes de Heer is echter zelf altijd Nederlands Hervormd gebleven. In dezelfde tijd kwamen er ook vanuit Amerika evangelisten naar Nederland welke aan de wieg staan van een aantal gemeente. In de jaren 70 ontstonden er vele nieuwe gemeenten. Een daarvan was De Deur, gesticht door een bijbelstudie groep in Steenwijk. De Amerikaanse pastor Wayman Mitchell ondersteunde deze gemeente geestelijk door de voorganger te coachen. Inmiddels is De Deur uitgegroeid tot meer dan 50 gemeenten in Nederland. Dit is samen met de gemeente Jong en Vrij -meer daarover elders op deze pagina- slechts een van de vele evangelische kerkgenootschappen in Nederland, die nog steeds in aantal toenemen. Voorbeeld van een nieuwere gemeente is de ACC Jouwkerk in Amersfoort.

“Het geloof wordt niet alleen vertegenwoordigd op zondag, maar de hele week door”

Praktisch geloven bij ‘het Leger’

Het Leger des Heils is een Protestants-Christelijke geloofsgemeenschap die is ontstaan vanuit het Methodisme. Bij methodisten gaat het vooral om de persoonlijke beleving van het geloof, de wijze waarop ze als christenen leven en het helpen van mensen.

Kim Stern en
Joey van der Linden

Bij binnenkomst van de kerk word je meteen hartelijk welkom geheten en kun je een liedboek en een liturgie pakken. Vervolgens kwamen we in een klein zaaltje, waar voornamelijk ouderen zaten. Als je om je heen keek, zag je dat bijna niemand netjes gekleed was. Dit bewees dat de kerk voor iedereen toegankelijk is. Een belangrijk standpunt van deze kerkgemeenschap is het helpen van de mensen die het wat minder hebben. De eerste tien minuten stroomden er nog verschillende mensen binnen, waaruit te zien is dat het kerkgemeenschap niet zulke strenge regels handhaaft. Er werden veel liederen gezongen uit het liedboek van het Leger des Heils. Tussendoor zat steeds een inleiding van het volgende stuk onder begeleiding van piano. Dat vonden wij nogal storend, omdat de klanken van de piano de spraak overstemde. In de dienst hadden verschillende personen het woord. Deze mensen waren allemaal gekleed in het uniform van het Leger des Heils. Naast de gemeenschappelijke gebeden, kreeg je ook kans om hardop voor je zelf te bidden. Na de helft van de dienst was

er ook even aandacht voor de kinderen, die vervolgens naar een aparte dienst gingen. Er werd één liedje door het koor gezongen. De preek zelf was niet zozeer op de bijbel gebaseerd, maar op het hedendaagse. Het was een levensles in duidelijk en begrijpbare taal en dus te begrijpen voor iedereen. Na de dienst was er nog een mogelijkheid om met elkaar na te praten onder een genot van een kopje koffie of thee met een gebakje.

Na het zingen van liederen, een preek en gebeden in de kerk van het Leger des Heils, spraken we met J. Gout die al 62 jaar voor het leger des Heils werkt. Hij begon als officier van het Leger des Heils, die functie heeft hij 31 jaar lang uitgevoerd. Momenteel is hij coördinator gemeenschappelijke dienst.

Welke christelijke stroming vertegenwoordigen jullie?

“Wij zijn een protestantsekerk.”

Hoe zou u de kerkdiensten omschrijven?

“De preken zijn laagdrempelig, dus voor iedereen te begrijpen. Verder is de preek duidelijk gericht en wordt het hedendaags gebracht, zodat iedereen iets met de boodschap kan voor in de praktijk. Het gaat bij ons niet om de Bijbelteksten, maar voornamelijk om de goede boodschappen.”

Zijn er ook activiteiten naast de kerkdienst?

“Onze kerkgemeenschap heeft veel meer te bieden naast de kerkdienst zelf. Onze gemeenschap is vooral een combinatie van maatschappelijke en kerkelijke ondernemingen. Onze activiteiten zijn gericht op woord en daad. Op maandag is het inloophuis, iedereen is welkom onder genot van een kopje koffie of thee. Als iemand behoefte heeft om te praten, is er van maandag

Dhr. J. Gout. Foto: Kim Stern

tot en met vrijdag een maatschappelijk werker aanwezig. Op dinsdag is er de maaltijdclub, dan komen er maar liefst 40 mensen hier eten. En op woensdag kan iedereen hier genieten van een kom soep.”

Komt er een vast publiek bij jullie kerkdiensten?

“Het is vaak het geval dat iemand komt kijken en vervolgens terug blijft komen, dus zie je vaak wel dezelfde gezichten in het publiek. Regelmatig komen er ook mensen van andere Leger des Heils korpsen of nieuwsgierige bezoekers. Deze dienst waren er zelfs bezoekers uit Duitsland, die ook het Legers des Heils kennen, omdat we een internationale onderneming zijn.”

Proberen jullie mensen te overtuigen van jullie geloof?

“Nee, de mensen moeten naar ons toekomen, wij niet naar hen. Als mensen interesse hebben dan willen we ze getuigenis geven en ze laten weten dat het kind van God is voor de bekering en genade. Opdringen doen we dus niet, we brengen het woord en gebaar alleen aan de mensen die daar behoefte aan hebben. Natuurlijk lobbyen we weleens met mensen over het geloof.”

Wat vind u zo fijn aan deze organisatie, dat u er al zolang werkzaam bent?

“De vriendelijk-, gelijk-, openlijk-, en verbondenheid en de kans om met mensen om te gaan. Mijn passie is contact hebben met mensen en dan is er geen geschiktere baan als deze.”

In de kerk komen voornamelijk ouderen, is dat geen zorg voor de toekomst?

“Dat is zeker een grote zorg, het is een lastige taak om jongeren in de organisatie te betrekken. Ook is het moeilijk om jongeren te vinden die de functies kunnen overnemen van de mensen op leeftijd.”

Hoe proberen jullie vrijwilligers te trekken?

“Daar doen we eigenlijk niks aan, de vrijwilligers melden zich zelf aan.”

Niet alleen spraken we met J. Gout, ook spraken we met een stagiaire van het Leger des Heils, Peter Zwaal. Hij loopt hier de stage die hij moet doen als derdejaars student Godsdienst Pastoraal Werk aan de Christelijke Hogeschool Ede

Vanwaar de keuzen om hier stage te lopen?

“Het geloof wordt niet alleen

vertegenwoordigt op zondag, maar de hele week door. De hele week kunnen mensen bij het Leger des Heils binnen lopen en is het fijn dat iedereen doordeweeks zijn ei kwijt kan bij een maatschappelijk werker. Ook zijn de diensten praktisch voor gebruik. Je kunt er wijze levenslessen leren, die je kunt toepassen in het dagelijkse leven.”

Hoe heb je deze stageplaats gevonden?

“Via de website van school, waar stageplaatsen stonden. Deze stageplek sprak me het meeste aan, vanwege de activiteiten die ze allemaal doen en omdat ze zorgen voor de mensen die het minder hebben.”

Organiseren ze activiteiten voor alle leeftijden?

“Ze organiseren veel voor ouderen, maar ook voor jongeren en kinderen. Voor de kinderen hebben ze een kokkie kidsclub, waar de kinderen dingen bakken, knutselen, zingen enzovoort. Hier komen gemiddeld tussen de 10 en 20 kinderen naar toe. Voor de jongeren zijn er momenteel niet veel activiteiten, de bedoeling is dat ik dat een beetje op ga zetten.”

Kijk op de kerk

DE ROOMS KATHOLIEKE KERK

“Het is belangrijk dat de jeugd betrokken blijft bij de kerk”

Hans Lucassen is als pastoraal werker verbonden aan de Rooms Katholieke Kerk te Ede. Een snelcursus Rooms Katholieksisme.

Leanne Monster

Hoe ziet een viering eruit?

“Eerst is er een intredezing, daarna de begroeting van het altaar. Dan volgt de schuldbelijdenis en wordt er weer gezongen. Na het openingsgebed worden er stukken gelezen uit het Oude Testament, de Handelingen of brieven van de apostelen en uit het Evangelie. Tussendoor is telkens een tussenzang. Na de laatste lezing volgt de geloofsbelijdenis, de voorbeden en het klaarzetten van de gaven. Er worden dan ook een aantal

gebeden uitgesproken, zoals bijvoorbeeld het Onze Vader en een gebed om vrede. Het brood wordt gebroken en dan vindt de communie plaats. De mensen worden dan nog gezegend en verlaten de kerk.”

Welke Bijbelvertaling wordt gebruikt?

“In tegenstelling tot de protestantse Bijbel gebruikt de Roomse Kerk een Bijbel waar ook de canonieke boeken in staan. Deze horen bij de Septuaginta, de Griekse Bijbelvertaling.”

Waaruit wordt gezongen?

“Uit het getijdenboek, dat ook wel de brevier wordt genoemd.”

Wie leidt de dienst?

“De pastoor leidt de dienst. Verder is er een koor dat dus veel liederen zingt tussen de lezingen door. Dan is er natuurlijk ook nog een koster en wat medewerkers die zorgen dat de dienst goed verloopt.”

Hoe is de organisatiestructuur?

“We spreken in de Rooms-katholieke Kerk van een hiërarchie. In de ambtelijke hiërarchie staat bovenaan de paus, dan volgen de patriarch, aartsbisschop, bisschop, abt, deken en de pastoor. De wijdingshiërarchie is net iets anders ingedeeld. Daar staat de bisschop bovenaan, gevolgd door de priester, diaken met uiteindelijk de leek. Dat is dan de gewone mens die de vier-

ingen bezoekt.”

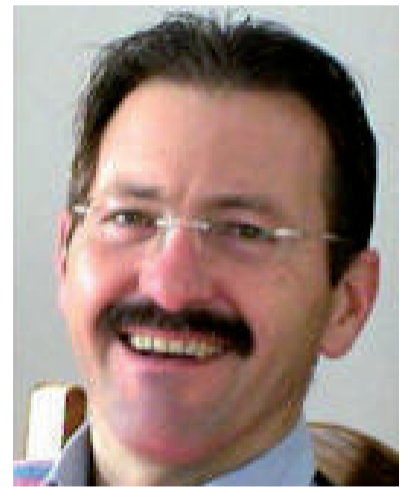
Wat doet de kerk zoal en voor wie? Waar houdt de kerk zich momenteel bijvoorbeeld mee bezig?

“We hebben een jeugdgroep, een pastoraal team en verschillende koren. Dat is eigenlijk allemaal voor leden van de kerk. Momenteel zamelen we ook geld in en houden we acties voor de getroffen mensen op de Filippijnen en voor de slachtoffers van de tsunami afgelopen week.”

Wat vindt de kerk belangrijk en waar blijkt dat uit?

“Nou, zelf vind ik het belangrijk dat vooral de jeugd betrokken blijft bij de kerk en naar de vieringen blijft komen. Daarom hebben we ook een

jeugdwerker, en daarnaast ook een speciale jeugdgroep. We organiseren ook vaak speciaal voor de jongeren allerlei activiteiten in en rondom de kerk. Daar komen meestal wel veel mensen op af. En dan kun je als pastoraal medewerker ook nog eens een praatje maken hier en daar.”

Hans Lucassen. Foto: privébezit

De RKK in Ede. Foto: Leanne Monster

Kern van het geloof

Rozemarijn Groenewegen

Net als alle Christenen moeten leden van de rooms-katholieke Kerk er voor waken dat zij hun geloof niet misplaatsten. Voor velen van ons is ons geloof niet altijd via Jezus Christus geconcentreerd op God en gefundeerd in God, maar veeleer op en in een organisatie of een religie. Het Christendom moet een proces zijn van volharding en groei en een organische relatie met onze Schepper. Het kan niet een vertrouwen in een instelling of religie zijn, noch kan het een cultureel erfgoed zijn. Religies en organisaties zijn uitvindingen van de mens, niet van God. “Ik ben Katholiek/Christen omdat mijn vader of grootvader een Katholiek was” is een misleid beeld van waar het Christendom eigenlijk over gaat. We moeten

altijd een persoonlijk vertrouwen ontwikkelen en ons door middel van Christus aan God toewijden. We dienen een persoonlijke God die zich over zowel de kleine als de grote dingen in ons leven bekommert. Hij verlangt van ons een persoonlijke relatie. De relaties die we op aarde ontwikkelen hebben de bedoeling om Christus als model in ons leven na te bootsen zodat de wereld een minuscule gedeelte van Gods liefde kan ontwaren en kan zien dat dit vanuit onze harten naar buiten beweegt. Onze burens, vrienden en familie zouden bewijs moeten kunnen zien voor onze persoonlijke relatie met God, die heerst over onze spraak, acties, karakter en waarden.

De basis voor verlossing

Rozemarijn Groenewegen

Net als alle Christenen moeten leden van de rooms-katholieke Kerk de basis voor verlossing in hun leven onderzoeken. Verlossing wordt niet verkregen door daden, maar door genade. De Bijbel is er zeer duidelijk over dat we onze weg naar een eeuwigheid met God niet kunnen verdienen. Onze daden zijn slechts bewijsstukken voor ons geloof, niet de basis voor verlossing. De reden dat het onnodig is om goede daden te verrichten om onze verlossing veilig te stellen is dat God zelf, door middel van de daden van Christus, al het noodzakelijke werk al heeft gedaan. Maar, één van de redenen dat God ons heeft

gered is dat we dan goede daden zouden verrichten, en als we geen goede daden verrichten dan zijn we ongehoorzaam aan Zijn Woord. De Bijbel is duidelijk over de bron van onze verlossing: “En heeft hij ons gered, niet vanwege onze rechtvaardige daden, maar uit barmhartigheid. Hij heeft ons gered door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwende kracht van de heilige Geest” (Titus 3:5).

Velen onder ons hebben de doctrine van rechtvaardiging verward met de doctrine van heiliging. Volgens de Bijbel begint een mens, nadat hij voor God is gerechtvaardigd, een levenslang proces van heiliging waarin hij groeit in heiligheid en gehoorzaamheid

aan Gods wet. Rechtvaardiging is het begin van heiliging (Romeinen 6). Rechtvaardiging verwijdert de schuld van de zonde en herstelt de relatie tussen de zondaar en God. Heiliging elimineert zondige gewoonten en maakt de zondaar steeds meer als Jezus Christus. Rechtvaardiging vindt buiten de zondaar plaats in het hof van God. Heiliging vindt plaats in de ziel en de geest van de mens. Rechtvaardiging vindt slechts eenmalig plaats. Heiliging is een continu groeiproces, terwijl we deelnemen aan “de wedloop” naar het einde van onze levens. Het werk van heiliging is nooit voltooid in het leven van een Christen.

De RKK in Ede. Foto: Leanne Monster